

Indtil videre må der konstateres, at de afsluttende ord i Jesper Grolins indlæg fortsat har gyldighed:

So the year-long battle for a new international ocean order is neither won, nor lost – it goes on!

Interesserede, der ikke nåede at opleve slaget under havretskonferencen, kan stadig nå at slutte sig til. De kan begynde med "Toward a New International Marine Order".

Peter Brückner

E. B. F. Midgley, *The Ideology of Max Weber. A Thomist Critique*, Aldershot: Gower, 1983, 28,00 .

Hvad man end vil mene om denne bog, kan ingen beskyldes dens forfatter for at dølge sine hensigter. Undertitlen siger alt: bogens opgave er at levere en kritik af den del af Max Webers tænkning, der beskrives som ideologisk – hvad dette dækker over, skal omtales sidenhen – ud fra Thomas Aquinas' lære. Smudsomtallet forklarer videre, at Webers sociologiske metode kun bliver diskuteret i det omfang, den er relevant for en vurdering baseret på naturretten (som formuleret af Thomas). Til overmål konstateres det, at "konklusionen er positiv over for den thomistiske syntese". Det er nu ikke så sært, når man betænker, at bogen tager sit udgangspunkt i denne syntese og ikke viger derfra undervejs.

Det er med andre ord, realistisk betragtet, et stykke teologisk dogmatik, vi har for os. I sig selv er dette ingen dagligdags oplevelse for politologer, og det er principielt nyttigt at blive erindret om, at dogmatik i samfundsvidenskaberne også kan have en religiøs baggrund. Man kan på den anden side spørge sig om bogens relevans, for på vore breddegrader er det vel kun de færreste, der har savnet en detaljeret påvisning af, hvorfor Max Weber er uacceptabel set med skolastiske øjne.

Selv med dette noget særprægede og umiddelbart lidet lovende udgangspunkt har forfatteren imidlertid krav på at blive bedømt på sine egne præmisser. Men dette forøger kun problemerne. Ganske vist må man lade Midgley, at hans fremstilling er klar og forbavsende letlæst, omend undertiden noget præget af gentagelser. Men på det centrale felt, forståelsen af Webers synspunkter, lades analysen regelmæssigt aldeles i stikken af dogmatikken.

Midgleys centrale værktøj er ideologibegrebet. Ideologier defineres enkelt (s. 28) som værdiorientering uden basis i objektivt givne normer for handling og vurdering. Da påstanden om en fundamental, principiel værdikonflikt, og den deraf følgende afvisning af *bevisligheden* af objektive og almengyldige værdier, er helt central hos Weber, kan Midgley igen og igen hudflette Weber som "ideolog".

Ret beset behøvede dette kun at medføre et begrebsmæssigt "oversættelsesproblem", men ikke at påvirke Midgleys konklusioner. Imidlertid viser det sig

Indtil videre må der konstateres, at de afsluttende ord i Jesper Grolins indlæg fortsat har gyldighed:

So the year-long battle for a new international ocean order is neither won, nor lost – it goes on!

Interesserede, der ikke nåede at opleve slaget under havretskonferencen, kan stadig nå at slutte sig til. De kan begynde med "Toward a New International Marine Order".

Peter Brückner

E. B. F. Midgley, *The Ideology of Max Weber. A Thomist Critique*, Aldershot: Gower, 1983, 28,00 .

Hvad man end vil mene om denne bog, kan ingen beskylde dens forfatter for at dølge sine hensigter. Undertitlen siger alt: bogens opgave er at levere en kritik af den del af Max Webers tænkning, der beskrives som ideologisk – hvad dette dækker over, skal omtales sidenhen – ud fra Thomas Aquinas' lære. Smudsomtallet forklarer videre, at Webers sociologiske metode kun bliver diskuteret i det omfang, den er relevant for en vurdering baseret på naturretten (som formuleret af Thomas). Til overmål konstateres det, at "konklusionen er positiv over for den thomistiske syntese". Det er nu ikke så sært, når man betænker, at bogen tager sit udgangspunkt i denne syntese og ikke viger derfra undervejs.

Det er med andre ord, realistisk betragtet, et stykke teologisk dogmatik, vi har for os. I sig selv er dette ingen dagligdags oplevelse for politologer, og det er principielt nyttigt at blive erindret om, at dogmatik i samfundsvidenskaberne også kan have en religiøs baggrund. Man kan på den anden side spørge sig om bogens relevans, for på vore breddegrader er det vel kun de færreste, der har savnet en detaljeret påvisning af, hvorfor Max Weber er uacceptabel set med skolastiske øjne.

Selv med dette noget særprægede og umiddelbart lidet lovende udgangspunkt har forfatteren imidlertid krav på at blive bedømt på sine egne præmisser. Men dette forøger kun problemerne. Ganske vist må man lade Midgley, at hans fremstilling er klar og forbavsende letlæst, omend undertiden noget præget af gentagelser. Men på det centrale felt, forståelsen af Webers synspunkter, lades analysen regelmæssigt aldeles i stikken af dogmatikken.

Midgleys centrale værktøj er ideologibegrebet. Ideologier defineres enkelt (s. 28) som værdiorientering uden basis i objektivt givne normer for handling og vurdering. Da påstanden om en fundamental, principiel værdikonflikt, og den deraf følgende afvisning af *bevisligheden* af objektive og almengyldige værdier, er helt central hos Weber, kan Midgley igen og igen hudflette Weber som "ideolog".

Ret beset behøvede dette kun at medføre et begrebsmæssigt "oversættelsesproblem", men ikke at påvirke Midgleys konklusioner. Imidlertid viser det sig

hurtigt, at hans thomistiske udgangspunkt betager ham evnen til at forstå, endsige acceptere et ikke-religiøst værdiengagement. Han betragter følgelig Webers lære om værdikonflikten som funderet ikke i logisk analyse, men i fordomme og metafysisk blindhed, og betegner gerne Weber som "relativist" eller "nihilist", hvad der er en grundlæggende misforståelse.

Denne tendens hos Midgley til at bedømme Webers metodologi ud fra metafysiske eller filosofiske synspunkter synes også på andre væsentlige punkter at smitte af på selve hans læsning af Weber. Han lægger således ingen større forståelse for dagen af den værdiforbindelsestankegang, som Weber hentede hos Rickert, og han synes at betragte idealtyper som identiske med idealer (hvad de netop ikke er). Hans tolkning af "Die protestantische Etik" forbigås nok bedst i tavshed.

Overhovedet føler man sig mindre overbevist om dybden i Midgleys beskæftigelse med Weber. Det er således slående, at han med enkelte undtagelser helt ser bort fra den righoldige tysksprogede Weber-litteratur. Endvidere er det ejendommeligt, at de Weber-kommentarer, han citerer, næsten alle ligger før 1972, og i valget af de forfattere, der trækkes frem til særlig diskussion, har han ikke altid en heldig bånd (J. P. Mayer, T. S. Simey). Hans diskussion kan på denne baggrund ikke undgå at få et snævert og hengemt præg, som i hvert fald ikke svækkes af de flittige henvisninger til skolastikerne og den katolske ortodoksi. Disse henvisninger er i øvrigt langt talrigere end Weber-citaterne, og man efterlades i grunden med det indtryk, at det er Thomas Aquinas, der står i fokus for interessen, mens Weber i store dele af bogen blot fungerer som referencepunkt og skydeskive. Han er bedre værd.

H. H. Bruun

Axel Kjær Sørensen, *Danmark-Grønland i det 20. århundrede. En historisk oversigt*, København: Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, 1983, 287 s., 98,50 kr.

En fremstilling af Grønland og det dansk-grønlandske forhold i vort århundrede har længe været savnet, og det må hilses med glæde, at Axel Kjær Sørensen, lektor i historie ved Aarhus Universitet, har påtaget sig det vanskelige arbejde at udarbejde en sådan oversigt. Materiale er der egentlig rigeligt af allerede i trykte betænkninger, forhandlinger i blandt andet Folketinget og Landsrådet samt i talrige debatindlæg. Men forfatteren er gået langt videre i sit arbejde, idet han også har inddraget utrykt materiale, først og fremmest fra Folketingets Grønlandsudvalg. Han har også gjort nytte af studentspecialer, men undlader – beskedent – at nævne, at han selv har været igangsætter af flere af disse.

Resultatet er blevet den solide, almene oversigt, som forfatteren formentlig har tilstræbt, og bogen vil givetvis blive et nyttigt hjælpemiddel i videregående undervisning om dette emne. Hertil bidrager, at den er forsynet med ikke blot et navneregister, men også et udførligt og godt sagregister. Hvilken lettelse for læseren!

Men en række kritiske bemærkninger må alligevel være på sin plads. Fremstil-